

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛІНСЬКОГО
Кафедра початкової та дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Професор із галузі ново-педагогічної роботи

Медальченко Н. В.

20 серпня 2023 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
В.Б. 2.5. НАСТУПНІСТЬ У РОБОТІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ТА ПЕРШОГО КЛАСУ ШКОЛИ

Ступінь бакалавра

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Освітньо-професійна програма: Дошкільна освіта

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: кандидат педагогічних наук, старший викладач
Філімонова Тетяна Володимирівна

РЕЦЕНЗЕНТ: Танська В.В., кандидат педагогічних наук, доцент, директор
Навчально-наукового інституту педагогіки Житомирського державного
університету імені Івана Франка

Програму схвалено на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти

Протокол від «29» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри (Якименко С. І.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією педагогічного
факультету

Протокол від «29» серпня 2023 року № 1

Голова навчально-методичної комісії (Хрящевська Л.М.)

Програму погоджено навчально-методичною радою університету

Протокол від «30» серпня 2023 року № 12

Голова навчально-методичної ради (Михальченко Н.В.)

Анотація

Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни «Наступність у роботі закладу дошкільної освіти та першого класу школи» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 012 Дошкільна освіта за освітньо-професійними програмами «Дошкільна освіта».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: процес навчання освітньої галузі «Педагогіка».

Міждисциплінарні зв'язки: «Педагогіка (загальна та історія педагогіки, дошкільна)», «Психологія (загальна та вікова, дитяча, педагогічна)».

Метою дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти навичок і вмінь використання засобів, форм та методів задля забезпечення принципу наступності в системі закладів дошкільної і початкової освіти

Ключові слова: наступність і спадкоємність у навчанні, готовність дитини до школи, перспективність, молодший шкільний вік.

Abstract

The program for the study of the variable educational discipline "Sequence in the work of the preschool education institution and the first grade of the school" is compiled in accordance with the educational and professional training program of the bachelor of specialty 012 Preschool education according to the educational and professional programs "Preschool education".

The subject of study of the discipline is: the process of teaching the educational field "Pedagogy".

Interdisciplinary links: "Pedagogy (general and history of pedagogy, preschool)", "Psychology (general and age, children, pedagogical)".

The purpose of the discipline is the formation of higher education skills and abilities to use tools, forms and methods to ensure the principle of continuity in the system of preschool and primary education.

Key words: continuity and continuity in learning, the child's readiness for school, prospects, primary school age.

ВСТУП

Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни «Наступність у роботі закладу дошкільної освіти та першого класу школи» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 012 Дошкільна освіта за освітньо-професійними програмами «Дошкільна освіта».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: процес навчання освітньої галузі «Педагогіка», «Психологія».

Міждисциплінарні зв'язки: Педагогіка (загальна та історія педагогіки, дошкільна)», «Психологія (загальна та вікова, дитяча, педагогічна)».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1.1. Мета: формування у здобувачів вищої освіти навичок і вмінь використання засобів, форм та методів задля забезпечення принципу наступності в системі закладів дошкільної і початкової освіти

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є ознайомити майбутніх педагогів зі специфікою реалізації принципу наступності у навчально-виховній роботі закладів дошкільної і початкової освіти для подальшого використання у навчанні і вихованні дітей дошкільного віку і молодших школярів; закріпити знання майбутніх педагогів з проблем реалізації принципу наступності в закладах дошкільної і початкової освіти, отримані на лекціях та у процесі самостійної роботи.

Програмні результати навчання:

ПРН-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПРН-04. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН-05 Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПРН-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

II. Фахові:

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

КС-10. Вміння складати Індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

КС-12. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності.

КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньопродуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

КС-14. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Тема 1. Теоретичні та методологічні засади організації передшкільної освіти

Тема 2. Вектори наступності і перспективності дошкільної та початкової ланок освіти в сучасному освітньому просторі.

Тема 3. Нормативно-правове забезпечення підготовки дитини до школи.

Тема 4. Готовність дитини до навчання в школі.

Тема 5. Адаптація дошкільників до навчання в школі.

Тема 6. Гра як засіб формування готовності дітей до навчання в школі.

Тема 7. Дошкільна зрілість як результат підготовки дитини до школи.

Тема 8. Досвід зарубіжних країн у контексті підготовки дітей дошкільного віку до шкільного навчання

Тема 9. Педагогічні умови організації передшкільної освіти дітей п'яти років.

Тема 10. Методики діагностики готовності дитини до шкільного навчання. Діагностика базових якостей особистості дошкільника.

Тема 11. Сучасні підходи до формування базових якостей особистості дошкільників

Тема 12. Застосування авторського дидактичного матеріалу у підготовці дитини до школи

Тема 13. Наступність у математичній підготовці дітей старшого дошкільного і молодшого шкільного віку.

Тема 14. Наступність і перспективність у навчанні рідної мови.

Тема 15. Наступність в організації образотворчої діяльності в ЗДО і ПШ.

Тема 16. Наступність в ознайомленні дітей з природою.

Тема 17. Методика виявлення готовності дитини до школи.

Тема 18. Наступність у розвитку системи дошкільної освіти і початкової школи за Державною національною програмою "Освіта". Наступність у роботі ЗДО і початкової школи.

Тема 19. Формування готовності до шкільного навчання в умовах сім'ї.

Тема 20. Роль родини в підготовці дитини до школи

3. Рекомендована література

Базова

1. Богуш А. Головні аспекти підготовки дітей до школи : педагогічна спадщина В. К. Котирло. Дошкільне виховання : щомісяч. наук.-метод. журн. для педагогів і батьків. 2011. К 10. С. 2-4

2. Большакова Інна. Майбутні першокласники [Текст] : формування мотивації навчання. Початкова освіта. Шкільний світ : Перша українська газета для першого вчителя. 2011. N 48. С. 13-16

3. Дитина. Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О.В. Огневюк, К.І. Волинець; наук. кер. програмою О.В. Проскура, Л.П. Кочина, В.У. Кузьменко, Н.В. Кудикіна; авт. кол. Г.В. Беленька, Е.В. Белкіна, О.Л. Богініч [та ін.] / Мін. осв. і наук., мол. та спорту України, Головн. упр. - К.: КМПУВ ім. Б.Грінченка, 2012. 492 с.

4. Знайомтеся - старший дошкільник [Текст] / підгот. І. Стратілат. Початкова освіта. Шкільний світ : Перша українська газета для першого вчителя. 2011. N 48. С. 10-12

5. Іщенко Л. Наступність в екологічному вихованні [Текст] : (старш.дошкільників та молодших школярів). Початкова школа. 1998. N9. С.31-34.

6. Коваленко Олена. Проблеми наступності дошкільної і початкової освіти [Текст] : теоретико-методологічний аспект. Початкова освіта. Шкільний світ : Перша українська газета для першого вчителя. 2011. N 48. С. 3-6

7. Коваленко О. В. Теоретико-методологічні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти. Наука і освіта : наук.-практ. журн. Півд. наук. Центру АПН України. 2011. № 4 (Педагогіка). С. 190-194.

8. Ліждвой Л. Взаємозв'язок і взаємоузгодженість [Текст] : наступність дошкільної та початкової освіти . Дошкільне виховання : щомісяч. наук.-метод. журн. 2011. N11. С. 16-20.

9. Філімонова Т.В. Наступність в роботі закладу дошкільної освіти і першого класу школи: навчально-методичний посібник. – Миколаїв: СПД Румянцева, 2020. 300 с.

Допоміжна

1. Адаптація учнів до шкільного навчання. 1 – 10 класи / [О. Марінушкіна, Ю. Замазій, Л. Покроєва]. Харків : Ранок, 2011. 192 с.

2. Борисова З. Наступність у навчально-виховній роботі дитячого садка і школи. Київ, 1985.

3. Гончаренко Т. Я хочу, я можу, я буду добре вчитись. Київ: Редакція заг.пед. газет, 2003.

4. Дитина в дошкільні роки. Комплексна додаткова освітня програма / [наук. керівник Крутій К.]. Київ : ЛПДС, 2011.

5. Дитина. Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / [наук. кер. Проскура О., Кочина Л., Кузьменко В., Кудикіна Н.]. Київ : Київський університет імені Б. Грінченка, 2012. 492 с.

6. Забезпечення наступності у навчально-виховній роботі ДНЗ і школи / [уклад. Т. Чала]. Харків: Видавнича група «Основа», 2010. 208 с.

7. Кондратенко Т., Котырло В., Ладывир С. Обучение старших дошкольников. Київ, 1986.

8. Корнєєва О. Ваша дитини йде до школи. Поради батькам майбутніх першокласників / Корнєєва О. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. 208 с.

9. Костюк Г. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. Київ: Рад. школа, 1989.

10. Кулачківська С. Сьогодні майбутнього школяра / С. Кулачківська, С. Ладивір, Т. Піроженко. Київ, 1998. 87 с.
11. Марчій-Дмитраш Т. М. Наступність навчально-виховної роботи дошкільного навчального закладу і початкової школи: Навчально-методичні рекомендації / Марчій-Дмитраш Т. М. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2014. 72 с.
12. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1-4 класи. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2013. 392 с. кільк.прим.: 23 (Педагог. – 22, Коледж. – 1).
13. Наступність дошкільного навчального закладу і початкової школи у вихованні дітей : навчально-методичний посібник / В. Кононенко, Н. Лисенко, І. Шоробура [та ін.]; за ред. проф. Н. Лисенко. 2-ге видання. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2013. 296 с. кільк.прим.: 16 (Педагог. – 13, КХ. – 3).
14. Первушина О.В. Вжити в початковій школі. Як? Книга для розумних батьків. Харків: Вид. група «Основа», 2009.
15. Плохій З., Дьоміна І. Методичні рекомендації для працівників навчально-виховного закладу «школа – дитячий садок» / З. Плохій, І. Дьоміна. Київ, 1994. 35 с.
16. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» / [Андрієтти О., Голубович О., Дяченко Т., Ільченко Т. та ін.]. Тернопіль: Мандрівець, 2012. 104 с.
17. Проскура О. Психологічна підготовка вчителя до роботи з першокласниками. Київ, 1998.
18. Українське дошкілля. Програма розвитку дитини дошкільного віку / [Білан О., Возна Л., Максименко О. та ін.]. Тернопіль: Мандрівець, 2013. 264 с.
19. Якименко С. І. Інтегрована особистісно-орієнтована технологія - продуктивна технологія наступності дошкільної та початкової освіти [Текст]: навч.-метод.посібник. Київ : Слово, 2016. 302 с. кільк.прим.: 5 (КХ. – 2, Педагог. – 3).

Інформаційні ресурси

1. <http://osvita.org.ua> – освітній портал – каталог освітніх ресурсів, новини освіти, вищі навчальні заклади України
2. <http://school.kiev.ua/> - портал, присвячений проблемам впровадження нових технологій в галузі початкової, середньої освіти України (Інформатика, підручники, матеріали, застосування комп'ютерів на уроках математики, іноземної мови, деяка інформація з Міністерства освіти та науки України, олімпіади, періодика)
3. <http://edu.ukrsat.com/> – методичні розробки, навчальні програми, бібліотеки, олімпіади.
4. <http://iitzo.gov.ua/index.html> - офіційний веб-сайт Інституту інноваційних технологій.
5. http://blog.kp.ua/showjournal.php?journalid=3659871&tag_name=%F6%E2%E5%F2%FV%20%E8%E7%20%F2%EA%E0%ED%E8 – методичні матеріали для роботи з тканиною.
6. <http://stranamasterov.ru/> - на допомогу студентам при роботі з різними матеріалами.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік

5. Засоби діагностики успішності навчання: опитування, ІНДЗ, мультимедійні презентації, тестування, контрольні роботи.